

Bitwa Warszawska 1920 rok

18 decydująca bitwa w dziejach świata

**Wykonanie Agata Chalinowska
Anna Pawłowska**

Potencjał ogólny ludności w obu państwach

POLSKA

26 mln
400 tys.
750 tys.

Populacja
Wojsko
Rezerwa

ROSJA RADZIECKA

137 mln
700-800 tys.
5 mln

Siły wojsk biorących udział w bitwie

POLSKA

120 tys.
4,5 tys.

Walczących
Poległych

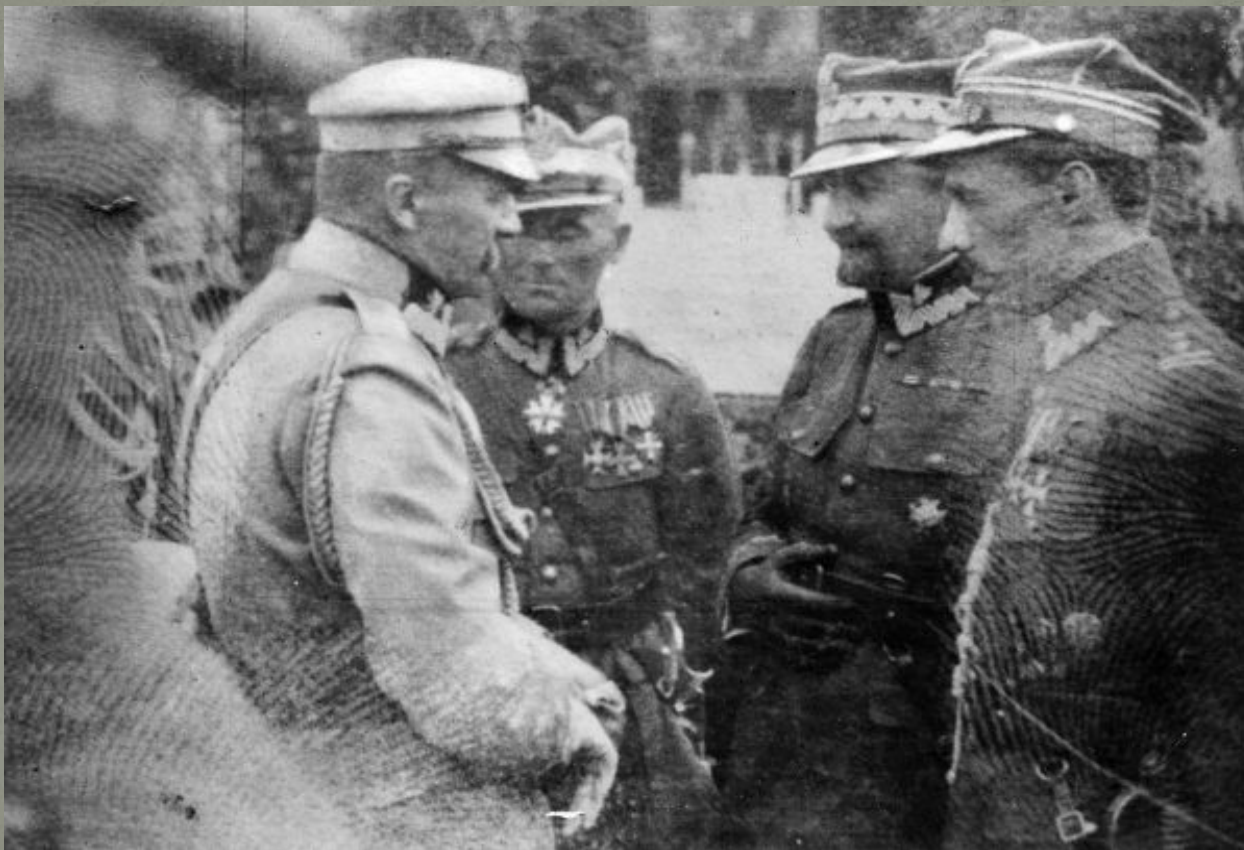
ROSJA RADZIECKA

135 tys.
25 tys.

Obraz Cud nad Wisłą, Bitwa warszawska – Jerzy Kossak.

Autorem planu bitwy z bolszewikami pod Warszawą, był marszałek Piłsudski. Swoj udział w jego powstaniu miał również szef sztabu generał Rozwadowski (na zdjęciu drugi od prawej).

Uprzedzając bolszewicką ofensywę wiosną 1920 roku Piłsudski zdecydował się na wyprawę kijowską. Na zdjęciu defilada Wojska Polskiego w zajętym Kijowie 7 maja 1920 roku.

Bitwa Warszawska rozegrała się w dniach 13-26 sierpnia 1920 roku. Bolszewicy nacierali siłami dwóch frontów: Zachodniego pod wodzą Michaiła Tuchaczewskiego i Południowo - Zachodniego Aleksandra Jegorowa. Tuchaczewski planował głębokie obejście Warszawy od zachodu, jak to uczynił Paskiewicz w 1831 roku.

Michaił Tuchaczewski.

Piłsudski – "Złapię armię bolszewicką i utopię ją w Dnieprze".

Grabski – "Nikt nigdy nie złapał armii rosyjskiej, ani Napoleon w 1812 r., ani Macken-sen w wojnie ostatniej [feldmarszałek niemiecki dowodzący na froncie wschodnim], umie się ona cofać nie gorzej od dawnych hord tatarskich i Wy jej też nie złapiecie, nie Wy ją wrzucicie do Dniepru, ale ona Was do niego wciągnie..."

Piłsudski – "Nikt z dotychczasowych przeciwników Rosji nie umiał prowadzić wojny stepowej, ale ja pokażę, jak ją prowadzić należy".

S. Grabski, Pamiętniki, t. 2, Warszawa 1989, s. 139.

Ciekawostki:

1. Po polskiej stronie wojny polsko - bolszewickiej znaleźli się również Francuzi . Jednym z nich był kapitan Charles de Gaulle– późniejszy prezydent Francji.
2. W walce z bolszewikami znalazł się też czarnoskóry żołnierz. Nazywał się Sam Sandi. Wiemy o nim niewiele – prawdopodobnie był adiutantem, zajmował się aprowizacją, był też kierowcą.
3. Już rok przed bitwą Warszawską polskim kryptologom udało się złamać szyfry Armii Czerwonej. Największe zasługi miał w tym porucznik Jan Kowalewski. Dokonał tego wraz grupą matematyków z Uniwersytetu Lwowskiego i Warszawskiego. Dzięki kryptologom wiadano, że Rosjanie chcą forsować Wisłę również na wysokości Torunia.

Jan Kowalewski.

4. Drugiego dnia bitwy przejęto rosyjską radiostację. Błyskawicznie rozszyfrowano kilka kluczowych rozkazów i zdołano zagłuszyć częstotliwości wroga, nadając na nich teksty Pisma Świętego.

5. Prusy, Austria i Czechosłowacja odcięły Polskę od dostaw z sojuszniczej Francji. Regularną pomoc dostarczały Warszawie tylko Węgry. Wysłano około 30 tyś karabinów.

6. W trakcie długotrwałej wojny zauważyć można było poważne braki w wyposażeniu polskiej armii. Ale w jeszcze gorszym położeniu byli żołnierze Armii Czerwonej, którzy chodzili boso, w zniszczonej odzieży, a karabiny nosili na sznurkach.

Radiostacja polowa Wojska Polskiego podczas wojny polsko - bolszewickiej.

Plakat zachęcający do wstępowania w szeregi Armii Ochotniczej. Sierpień 1920 roku.

Stanisław Zawadzki, Śmierć ks. Skorupki, 1930, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy

13 sierpnia mjr Bolesław Waligóra napisał: "Młodzi żołnierze źle się czują. I naprawdę było już źle. Karabin maszynowy po oddaniu jednej serii zacina się w chwili, gdy nieprzyjaciel wchodzi na nasze przeszkody, rwąc je kolbami. Karabinowy rozpaczliwie szarpie zamek. Pada ranny podporucznik Łukasik. Na lewym skrzydle położenie szybko przechyliło się na niekorzyść Polaków. W kompanii również zaciął się karabin maszynowy, żołnierze zaś, nie wyzwoliwszy się jeszcze od wpływu grozy oraz widząc nacierające gęste fale nieprzyjaciela, nie dotrzymali stanowisk i runęli w popłochu, uciekając w stronę Radzymina, żołnierze 12 kompanii, widząc, że sąsiedzi tłumnie porzucali pozycję, zaczęli tu i ówdzie wymykać się do tyłu, aż wreszcie załamali się zupełnie. Uciekali. W tymże czasie tłumy rozproszonych żołnierzy cofały się bezładnie, nie bacząc że w ten sposób zwiększają własne straty. Ludność miejscowa odniosła się wrogo i odczuwała przygnębienie, słysząc jak żołnierze Czerwonej Armii chełpili się zwycięstwem, wymieniając nieledwie godzinę wkroczenia do Warszawy".

Skaradziński Bohdan, Polskie lata 1919-1920, t. 2, Sąd Boży, Warszawa 1993, s. 187-189.

Dnia 14 sierpnia batalion ochotniczy złożony z gimnazjalistów zagroził drogę bolszewikom pod Ossowem. Jako kapelan służył przy nim ksiądz Ignacy Skorupka. Stoczyli oni krwawy bój, przez kilka godzin to atakując, to odpierając ataki. Poległo wielu z nich, z księdzem Skorupką na czele, z szesnastoletnimi Zygmuntem Płoszką i Janem Szczygielskim, i z sanitariuszką batalionu Jadwigą Szczygielską-Szybowską. Z czasem to właśnie oni – ochotnicy – stali się symbolem bitwy Warszawskiej.

Polskie stanowisko ciężkiego karabinu maszynowego
pod Miłosną, sierpień 1920.

Bolszewiczcy jeńcy wzięci do niewoli pod Radzyminem.

15 sierpnia po godzinie 8.00 zaczęło się natarcie 10 Dywizji poprzedzone ogniem artylerii. Po dwugodzinnej walce odbito Radzymin i Aleksandrów. Po południu pojawiły się polskie samoloty z 9 i 19 eskadry. Bolszewicy upadli na duchu, stracili swój dawny rozmach. Ponieśli duże straty zwłaszcza w kadrze dowódczej.

Francuski generał, znawca napoleońskiego systemu prowadzenia wojny, Hubert Camon napisał: "Piłsudski wybawił Polskę i cały kontynent manewrem iście napoleońskim, ponosząc przy tym minimalne straty."

Bitwa warszawska natychmiast obrosła trwającą do dziś legendą. Już w 1921 r. został zrealizowany film pt. Cud nad Wisłą, przez Ryszarda Bolesławskiego. Cieszył się on dużym powodzeniem widowni.

Powitanie Józefa Piłsudskiego przez przedstawicieli gminy żydowskiej w Dęblinie – sierpień 1920 r.

BIBLIOGRAFIA

Grabski Stanisław, Pamiętniki, t. 2, Warszawa 1989.

Jonca Karol, Wojna polsko-sowiecka 1920 roku w dokumentach niemieckiej dyplomacji, Wrocław 2002.

Piłsudski Józef, Myśli, mowy i rozkazy, Warszawa 1989.

Piłsudski Józef, O państwie i armii, t. 1, Warszawa 1985

Piłsudski Józef, Pisma zbiorowe. Wydanie prac dotychczas drukiem ogłoszonych t. 7, Warszawa 1990.

Piłsudski Józef, Rok 1920, Łódź 1989.

Piłsudski Józef, Wybór pism, Wrocław - Warszawa-Kraków 1999.

Podhorodecki Leszek, Sławne bitwy Polaków, Warszawa 1997.

Skaradziński Bohdan, Polskie lata 1919-1920, t. 2, Sąd Boży, Warszawa 1993

Szczepański Janusz, Społeczeństwo Polski w walce z najazdem bolszewickim 1920 roku, Warszawa-Pułtusk 2000.

Tuchaczewski Michaił, Pochód za Wisłę, Łódź 1989.

NETOGRAFIA

https://www.historiaposzukaj.pl/wiedza,wydarzenia,436,ochotnicy_1920.html

<http://www.polska1918-89.pl/pdf/rok-1920.-trudne-zwyciestwo,5184.pdf>

<https://twojahistoria.pl/2018/08/14/najwazniejsza-polska-bitwa-w-dziejach-swiata-jak-udalo-sie-odeprzec-bolszewikow-s-pod-warszawy-w-sierpniu-1920-roku>

/